

Begin '44 werden dus, gelijk vermeld, door de LO alleen al in Amsterdam direct of indirect 18 000 bonkaarten uitgereikt aan illegale werkers en onderduikers – hoeveel zijn in totaal maandelijks door de LO gedistribueerd? De organisatie had de tijd niet om die cijfers bij te houden; wij kunnen slechts afgaan op naoorlogse schattingen en op één uit de oorlog daterend gegeven: door het verraad van de koerierster van van Vliet vielen de *Sicherheitspolizei* namelijk in de zomer van '44 enkele door de LO opgestelde cijferstaten in handen die men aantreft in het nummer van de *'Meldungen aus den Niederlanden'* dat op 15 augustus '44 in circulatie kwam. Die staten werden door de *Sicherheitspolizei* verkeerd geïnterpreteerd. Zij meende namelijk de cijfers te zien van de aantallen inlegvellen die na de geldigverklaring van de tweede distributiestamkaart door de LO per provincie verworven zouden zijn: in totaal 64 190 inlegvellen, maar die cijfers hadden alleen betrekking gehad op de aantallen inlegvellen die de LO verwacht had, 'achterom' te kunnen verwerven. In tweeërlei opzicht waren de cijfers onvolledig: de LO-districten hadden ten eerste aan het Centraal Bureau slechts schattingen kunnen opgeven en vooral in de zomer van '44 werden die schattingen door de medewerking die men van de distributiediensten ondervond, als regel overtroffen, en ten tweede had de *Sicherheitspolizei* er niet op gelet dat enorme aantallen inlegvellen door de 'kraken' aan de LO ter beschikking gesteld werden en dat de inlegvellen ook nagedrukt werden. Uit andere inbeslaggenomen staten had de *Sicherheitspolizei* opgemaakt dat de LO '*augenblicklich*' voor bijna honderdtwintigduizend onderduikers zorgde waarmee zij op illegaal gebied '*die augenblicklich aktivste und führende Organisation*' zou zijn geworden¹ – in werkelijkheid was dat cijfer: 120 000, al lang gepasseerd.

Medio '44 werden in feite door de LO maandelijks gemiddeld ca. 220 000 bonkaarten verworven. 'Van die 220 000 kaarten schat ik', aldus van Riessen in zijn verklaring voor de Enquêtecommissie, 'dat er 40 à 50 000 kaarten naar de verschillende groepen zijn gegaan' (naar andere verzorgingsgroepen, maar ook naar de Raad van Verzet en naar *Trouw*), en van Riessen schatte voorts dat door de andere verzorgingsgroepen zelf per maand tussen de 30 000 en 40 000 bonkaarten 'achterom' verworven werden.² Men zou hieruit kunnen afleiden dat toen in totaal 250 000 à 260 000 bonkaarten

¹ '*Meldungen aus den Niederlanden*', 182 (15 aug. 1944), p. 31. ² Getuige H. van Riessen, *Enq.*, dl. VII c, p. 261.